

Täysistunto

Tiistai 3.12.2024 klo 14.03—23.57

2. Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle Puolustusvoimien osallistumisesta Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin vuonna 2025

Valtioneuvoston selonteko VNS 6/2024 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 13/2024 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Nyt päätetään ulkoasiainvaliokunnan mietinnön UaVM 13/2024 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Ulkoasiainvaliokunnan varapuheenjohtaja Sofia Vikmanin esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Puolustusministeri Antti Häkkäselle varataan mahdollisuus käyttää viiden minuutin puheenvuoro. Etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. — Ulkoasiainvaliokunnan varapuheenjohtaja, edustaja Vikman.

Keskustelu

14.08 **Sofia Vikman kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunta on hyväksynyt yksimielisen mietinnön koskien Puolustusvoimien osallistumista Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin vuonna 2025. Naton rauhanajan tehtävien merkitys on kasvanut Venäjän hyökkäyssodan ja Euroopan turvallisuustilanteen heikentymisen myötä. On tärkeää, että Nato osoittaa näillä tehtävillä valmiuttaan ja puolustuskykyään. Tämä arvio oli valiokunnan yhteinen.

Arvoisa puhemies! Valiokunta korostaa mietinnössään, että Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin osallistuminen kuuluu normaaliin liittolaisten toimintaan ja on tärkeä osa Suomen toimintaprofiilia Naton jäsenmaana. On tärkeää, että Suomi on Nato-jäsenyyden alusta saakka kantanut oman vastuunsa näistä tehtävistä. Lähes kaikki Naton jäsenmaat osallistuvat rauhan ajan puolustuksen tehtävien hoitoon. Valiokunta pitää tärkeänä, että Suomi osoittaa näihin tehtäviin osallistumalla konkreettisesti sitoutumista ja vastuunkantoa liittokunnan pelotteesta ja puolustuksesta 360 asteen ajattelutavan mukaisesti koko liittokunnan alueella. Tehtäviin osallistuminen on myös osa liittokunnan taakanjakoa. Liittolaisten aktiivinen osallistuminen Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin viestii yhtenäisyydestä ja vahvistaa pelotetta.

Arvoisa puhemies! Puolustusvoimat osallistuu vuonna 2025 Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin Ilma- ja Merivoimien joukoilla. Merivoimien tehtävien keskeinen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

toiminta-alue on Itämerellä, Pohjanmerellä ja Pohjois-Atlantilla. Ilmavoimien osallistuminen toteutetaan osallistumalla Naton ilmavalvonnan päivystystoimintaan Islannissa, Koillis-Atlantilla ja Pohjoisella jäämerellä. Kuten valiokunta mietintöön kirjasi, Suomen osallistuminen air policing -toimintaan Islannissa on myös pohjoismaisen yhteistyön vahvistamisen näkökulmasta arvokasta. Valiokunta kiinnitti asiaa käsitellessään huomiota siihen, että vaikka ennakkoon niistä tehtävistä, joihin Puolustusvoimat osallistuvat, tehty uhka-arvio on matala, voi tilanne muuttua nykyisessä turvallisuusympäristössä nopeasti. Kokonaan riskittömiä tehtäviä ei ole. Valiokunta edellyttääkin, että valtioneuvosto informoi eduskuntaa, mikäli uhka-arvio tehtävien suorittamisen suhteen tai suunnitelmat joukkojen käytöstä turvallisuustilanteen muutoksen myötä merkittävästi muuttuvat. Valiokunta pitää tärkeänä myös sitä valtioneuvoston selontekoon kirjattua periaatetta, että suomalaiset joukot voitaisiin vetää pois tehtävistä, mikäli kansallinen puolustus sitä edellyttäisi.

Arvoisa puhemies! Puolustusvoimat osallistuu Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin nyt toista kertaa. Valiokunta pitää tärkeänä, että näiden tehtävien päättyessä arvioidaan niistä saatuja kokemuksia, ennen kuin päätökset seuraavista osallistumisista tehdään. — Kiitos, puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Häkkänen, olkaa hyvä, viisi minuuttia.

14.12 Puolustusministeri Antti Häkkänen: Arvoisa puhemies! Turvallisuustilanne Euroopassa on tällä hetkellä varsin kireä, ja näköpiirissä lähivuodet näyttävät siltä, että Euroopan puolustusta pitää vahvistaa yhä enemmän jäsenmaiden omilla toimilla ja Naton ja EU:n omilla toimenpiteillä.

Naton rauhanajan tehtävät ovat Suomen liittyttyä Natoon jatkossa normaalia puolustuspolitiikkaa ja yhteisen puolustuskyvyn näyttämistä. Suomen osallistuminen rauhanajan tehtäviin on siten tärkeä osa yhteisen eurooppalaisen puolustuksen läsnäolon näyttämistä. Ensi vuonna osallistutaan Merivoimilla ja Ilmavoimilla toimintoihin hyvin laaja-alaisesti ja osoitetaan sitä kautta läsnäoloa erityisesti Itämerellä ja Pohjolan ilmatilassa. Näillä molemmilla tekijöillä on myös viesti-arvo mahdollisille vastustajille siitä, että alueitamme puolustetaan ja valvotaan täysimääräisesti.

Haluan lyhyesti osoittaa kiitokseni valiokunnille ja eduskunnalle siitä yhtenäisestä ja yksituumaisesta linjasta ja tuesta, jota puolustuspolitiikka nauttii tässä talossa. Sillä, että puolustuksen perusrakenteet ja Nato-politiikka ovat näin laajan yksituumaisuuden kohteina, on tärkeä viesti-arvo myös Suomesta ulospäin joka suuntaan. Suomen kaikki puolueet ovat sitoutuneet puolustuspolitiikan peruslinjauksiin ja Nato-toimintoihin, ja rauhanajan tehtävät ovat siitä nyt hyvä esimerkki, joten osoitan kiitokseni valiokunnille ja myös kaikille salissa läsnä oleville tästä yhtenäisyyden osoituksesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja nyt edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.14 Juha Hänninen kok: Arvoisa herra puhemies! Suomen puolustusvoimat ovat maamme vapauden ja turvallisuuden kulmakivi. Puolustusvoimat eivät ole pelkästään meidän suojamme vaan myös olennainen osa kansainvälistä turvallisuusyhteisöä. Naton jäsenenä roolimme on selkeä: puolustamme omaa maatamme ja kannamme vastuuta liittokunnan yhteisestä turvallisuudesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

Vuonna 2025 Puolustusvoimat osallistuvat merkittäviin Naton rauhanajan tehtäviin. Merivoimat osallistuvat miinantorjuntaan ja strategisesti tärkeiden merireittien valvontaan Itämerellä ja Pohjois-Atlantilla. Ilmavoimat turvaavat Islannin ilmatilaa hävittäjäosastolla. Nämä toimet osoittavat Suomen sitoutumista ja vastuunkantoa liittokunnan turvallisuudesta. Kyse ei ole vain sanoista vaan teoista, jotka viestivät valmiudesta ja pelotteesta.

Osallistumisemme tuo hyötyä Suomelle. Pohjoisen alueemme strateginen merkitys kasvaa jatkuvasti, ja läsnäolomme Naton tehtävissä vahvistaa asemaamme arktisella ja Itämeren alueella. Liittouman toimintaan osallistuminen antaa meille mahdollisuuden kehittää omaa osaamistamme ja vahvistaa puolustuskäyttöämme.

Samalla on selvää, että kansallinen puolustuksemme on aina etusijalla. On tärkeää nyt ja tulevaisuudessa, että ymmärrämme, että suomalaiset sotilaat puolustavat Suomea, mikä edellyttää, että kenttäarmeijan reservi harjoittelee ahkerasti nykyaikaisella kalustolla. Tähän on varattava riittävät resurssit. Isänmaan puolustamista ei voi kokonaan ulkoistaa. Varmistamme, että Suomen turvallisuus on aina ensisijainen. Yhteistoiminnan harjoittelu Nato-joukkojen kanssa on nyt erityisen tärkeää.

Arvoisa herra puhemies! Puolustusvoimien työ on lupaus siitä, että Suomi puolustaa itseään ja osallistuu rauhan ja vakauden turvaamiseen maailmassa. Näillä toimilla osoitamme, että Suomi on vahva, vastuullinen ja solidaarinen liittolainen. Kiitän kaikkia, jotka palvelevat Suomea, isänmaata, näissä tärkeissä tehtävissä. Teidän ammattitaitonne ja rohkeutenne ovat perusta, jolle turvallisuutemme rakentuu. Toivotan jo tässä vaiheessa kaikille erinomaista itsenäisyyspäivää. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Riipi, olkaa hyvä.

14.18 Mika Riipi kesk: Arvoisa puhemies! Puolustusliiton yhteinen rauhanajan harjoittelu on sen toiminnan kulmakiviä, ja on tärkeää, että Suomi on aktiivisesti mukana harjoitustoiminnassa ja sen suunnittelussa niin maalla, merellä kuin ilmassa. Nyt käsittelyssä oleva selonteko osoittaa tämän vahvan tahtotilan, ja siinä sisällä olevia toimia ja periaatteita on helppo tukea.

Yhteiseen puolustukseen liittyvän harjoitustoiminnan aktiivisuus ja kasvu näkyy etenkin meillä Lapissa. Vaikka harjoitustoiminta erityisesti suurten harjoitusten aikaan väistämättä aiheuttaa satunnaisia häiriöitä erityisesti liikenteeseen, ovat kokemukset harjoituksista ja erityisesti liittolaistemme näkyvästä, konkreettisesta läsnäolosta meillä pohjoisessa myönteisiä.

Yksi Naton keskeisistä rauhanajan yhteisen puolustuksen toiminnoista on eteentyönnetty maavoimajoukko eli Forward Land Forces, FLF. Kuten tiedämme, Suomi on tässäkin osoittanut aktiivisuutta ja Suomeen on perusteilla FLF-joukkorakenne. Rakenteen valmistelu on vielä kesken, mutta julkisuudessa esitettyjen tietojen pohjalta Lappi ja siellä mahdollisesti joko Sodankylä tai Rovaniemi tulisivat olemaan mahdollisia esikuntapaikkakuntia. Lapissa onkin aktiivisesti käynnistetty eri toimijoiden välinen yhteistyö niin sanotun kaksoiskehittämisen hengessä. Pohjoisessa on vahvaa tahtotilaa selvittää paitsi liikenteen kehittämisestä myös muun muassa yritysten ja tutkimus- ja kehitystoiminnasta saatavat yhteiset hyödyt.

Arvoisa puhemies! Samalla kun kiitän kattavaa harjoitustoiminnasta annettua selontekoa, haluan myös käyttää tämän tilaisuuden kysyäkseni ministeri Häkkäseltä: miten ja mil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

lä aikataululla eteentyönnettyjen maavoimajoukkojen valmistelu etenee ja minkälaisilla ajatuksilla haluaisitte evästää meitä pohjoisen toimijoita kaksoiskehittämisen osalta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä, olkaa hyvä.

14.20 Pauli Aalto-Setälä kok: Arvoisa puhemies ja ministeri! Tämä selonteko käsittelee siis Puolustusvoimien osallistumista Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin, ja selonteko on jälleen osoitus yhtenäisyydestämme. Yhteisharjoitukset ovat normaalia varautumista ja yhteisen puolustuksemme vahvistamista.

Miksi sitten harjoittelemme? 2022, kolme vuotta sitten, Naton Madridin huippukokouksessa Venäjä määriteltiin ensimmäistä kertaa Nato-liittolaisten suoraksi uhaksi. Rauhanturvaamisesta siirryttiin pelotteen ja puolustuksen vahvistamiseen. Washingtonissa tänä vuonna otettiin käyttöön puolustussuunnitelmat ja harjoitustoimintaa lisättiin merkittävästi. Suomen iso linja on pohjoisatlanttisuus: olemme etulinjamaa ja vastaamme suurelta osin itse puolustuksestamme, mutta tarvittaessa saamme apua Atlantin yli, ja sitä on syytä harjoitella liittolaisten kanssa.

En voi olla lisäämättä: Meidän rauhanajan harjoittelumme ei ole rauhanaikaa Ukrainassa. Naton ja suomalaistenkin kannalta tärkeintä on jatkaa tukeamme Ukrainalle. Ukrainassa on kuollut tai haavoittunut jo yli miljoona ihmistä. Ukrainaa Venäjä moukaroï ohjuksin, länttä info- ja hybridivaikuttamisen keinoin, kyberiskuï ja valhein. Venäjä tekee kiihtyvään tahtiin hybridi-iskuja paitsi Suomea myös muita länsimaita vastaan. Natossa puhutaankin jo kampanjasta länttä vastaan.

Muistuttaisin, että myös hybridi- ja infopuolustusta tulisi harjoitella paitsi liittolaistemme kanssa myös täällä Suomessa laajoilla siviiliviranomaisharjoituksilla — tilannehan on jo päällä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindberg, olkaa hyvä.

14.22 Jarmo Lindberg kok: Arvoisa puhemies! Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtävät konkretisoivat jo rauhan aikana sen, että kaikki liittolaiset valmistautuvat tukemaan kriisin aikana toisiaan pelotteen ja puolustuksen toteutuksessa koko liittokunnan alueella. Venäjän hyökkäyssota ja sen johdosta Euroopan turvallisuustilanteessa tapahtunut muutos ovat kasvattaneet Naton yhteisen puolustuksen tehtävien merkitystä. Osallistuminen Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin kuuluu liittolaisten toimintaan ja on tärkeä osa Suomen toimintaprofiilia Naton jäsenmaana. Suomelle on tärkeää osoittaa konkreettisesti sitoutumista ja vastuunkantoa liittokunnan pelotteesta ja puolustuksesta 360 asteen ajattelutavan mukaisesti koko liittokunnan alueella. Tehtäviin osallistuminen on osa liittokunnan taakanjakoa. Liittolaisten aktiivinen osallistuminen Naton tehtäviin viestii yhtenäisyydestä ja vahvistaa pelotetta. Tehtäviin osallistuminen tulee nähdä myös meillä Suomessa osana liittolaismaan normaalia toimintaa, jossa sotilaallisia voimavaroja asetetaan liittokunnan pelotteen ja puolustuksen käyttöön.

Kuluvana vuonna Puolustusvoimat osallistui pysyvän miinantorjuntaosaston tehtäviin Itämerellä, Pohjanmerellä ja Norjanmerellä sekä air shielding -tehtäviin Romaniassa, Bulgariassa ja Mustallamerellä. Sotilaalliselta kantilta katsottuna rauhanajan tehtävät tarjoavat yhtäältä Puolustusvoimille erinomaisen mahdollisuuden edelleen syventää Nato-inte-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

graatiota ja yhteistoimintakykyä sekä toisaalta paikan osoittaa muille liittolaisille ja kolmansille osapuolille suorituskäytännöllisyyttä tuoreena Naton jäsenenä.

Suomen osallistuminen Naton rauhanajan tehtäviin tulee aina harkita tarkoin ja kansallinen etu huomioiden. Nyt esitetty osallistuminen laivasto-osaston ja miinantorjuntaosaston tehtäviin Itämerellä, Pohjanmerellä ja Pohjois-Atlantilla on osoitus vastuunkannosta etenkin lähialueemme turvallisuudesta. Suomi on johdonmukaisesti korostanut Nato-jäsenyytemme lisäävän Itämeren alueen vakautta. Osallistuminen vuonna 2025 jatkaa vuoden 2024 osallistumista Naton pysyvän merivoimaosaston toimintaan ja osoittaa näin pitkäjänteisen tuen liittokunnan yhteisille toimille lähialueen turvallisuusympäristön vahvistamiseksi. Osallistuminen air policing -tehtäviin Islannissa, Koillis-Atlantilla ja Pohjoisella Jäämerellä on konkreettinen osoitus pohjoismaisesta yhteistyöstä, laajentaa Suomen toimintaprofiilia sekä vahvistaa Naton toimintakykyä pohjoisessa, High North -alueella. Pohjoisen alueen strategisen merkityksen huomiointi liittokunnassa on Suomen tavoitteiden mukaista.

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunta tukee yksimielisesti Puolustusvoimien osallistumista Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin vuonna 2025 valtioneuvoston esityksen mukaisesti. Ulkoasiainvaliokunta pitää puolustusvaliokunnan tavoin pohjoismaisen yhteistyön vahvistamisen näkökulmasta arvokkaana, että Suomi osallistuu air policing -toimintaan nimenomaan Islannissa.

Arvoisa puhemies! Suomi on aktiivinen Naton jäsenmaa, mikä näin osoitetaan myös konkreettisin toimin tulevissa operaatioissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Immonen, olkaa hyvä.

14.26 Tomi Immonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsittelemme tänään Puolustusvoimien osallistumista Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin vuonna 2025. Naton keskeisiä rauhanajan yhteisen puolustuksen toimintoja ovat eteentyönnetty maavoimajoukko, pysyvät merivoimaosastot sekä ilmapuolustus. Puolustusvoimat on kuluvana vuonna osallistunut miinantorjuntaosaston tehtäviin Itämerellä, Pohjanmerellä ja Norjanmerellä sekä air shielding -tehtäviin Romaniassa, Bulgariassa ja Mustallamerellä. Tulevana vuonna Puolustusvoimien on tarkoitus osallistua muun muassa Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen laivasto-osaston tehtäviin Itämerellä, Pohjanmerellä ja Pohjois-Atlantilla sekä edelleenkin air policing -tehtäviin Islannissa, Koillis-Atlantilla ja Pohjoisella Jäämerellä. Naton maavoimajoukkoihin ei ole tarkoitus tässä vaiheessa osallistua.

Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtävät ovat oleellinen osa yleisen valmiuden sekä pelotteen ylläpitoa. Toiminnallaan Suomi osoittaa konkreettisesti sitoutumisensa osana puolustusliittoa omatessaan suuren osan Naton itäisestä rajasta sekä Itämeren merialueista. Merivalvonnan lisäksi Suomi osallistuu air policing -ilmavalvontatehtäviin Islannissa ja Pohjoisella Jäämerellä, ja tämä on erittäin hyvä konkreettinen osoitus myöskin siitä pohjoismaisesta yhteistyöstä, joka vahvistaa Naton kykyä puolustusliiton pohjoisvyöhykkeellä. Vaikka Naton sisällä ei olekaan erillisiä pohjoismaisia blokkeja, on kuitenkin jo logistisestikin käytännöllistä, että Suomi on mukana juuri Pohjolan ilmavalvonnassa ja jatkaa myös muilla tavoin jo kymmenien vuosien ajan jatkunutta puolustusyhteistyötä Pohjoismaiden kanssa.

Arvoisa herra puhemies! Haluan kuitenkin tähän loppuun muistuttaa, että yhteinen puolustus, pelotteet ja kaikki yhteistyö tarvitsevat yhden yhteisen tekijän, jota ilman mikään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

edellä mainittu tavoite, velvoite ei toteudu. Se on motivoitunut ja tehtäviin sitoutunut henkilöstö. Toivon, että nämä edellä kuullut tavoitteet ja muut velvoitteet huomioidaan silloin, kun aletaan keskustelemaan myös siitä, millaisia palvelussuhteen ehtoja, vakuutusturvaa ja muita konkreettisia asioita aletaan neuvottelemaan työnantajan kanssa. Muutoin nämä meidän juhlapuheemme jäävät juhlapuheiksi, jos siitä henkilöstöstä ei pidetä huolta ja sen motivaatiota turvata.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, olkaa hyvä.

14.28 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä selonteko Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin osallistumisesta on tärkeä selonteko, minkä valtioneuvosto on tänne antanut. Myöskin omalta puoleltani kiitän valiokuntaa siitä, että me saimme tämän hienolla tavalla yksimielisesti maaliin — se kertoo siitä tavasta, millä ulkoasiainvaliokunta työskentelee. Kiitän myöskin ministeriä siitä, että te kiititte juuri tästä, että näissä isoissa asioissa me puhumme samaa kieltä.

Tässä on kysymys siitä, että tämä on normaalia Naton toimintaa, ja kun on kysymys normaalista toiminnasta liittokunnan jäsenenä, me annamme siihen parhaan mahdollisen panoksemme.

Tässä on hyvin merkittävää huomioida se, että tämä harjoittelutoiminta kaikinensa tapahtuu tällä Naton pohjoisen ulottuvuuden alueella, missä huolehditaan tästä yhteisestä turvallisuudesta. Laivastoyksiköt toimivat Itämerellä, Pohjanmerellä ja myöskin Pohjois-Atlantilla, ja sitten tämä air policing -toiminta, johon me osallistumme Ilmavoimilla, tapahtuu Islannissa. Tältä osin tämä Islannissa osallistuminen ei ole ensi kerta. Myöskin rauhankumppanuuden aikana Suomi osallistui kertaalleen tähän vastaavaan toimintaan jo lähes kymmenen vuotta sitten.

Eli tässä suhteessa tässä on nimenomaan kysymys keskeisesti siitä, että Suomen Puolustusvoimat tässä Natonkin kokonaisuudessa toimittaessa painottaa näitä lähialueita ja pohjoista ulottuvuutta. Kuten valiokunta omassa mietinnössään totesi, tämä on myöskin osa sitä pohjoismaista yhteistyötä, mitä Naton puitteissa tehdään. Itse haluaisin korostaakin sitä, kuten täällä puheenvuoroissa todettiin, että me emme mitään blokkeja rakenna Naton sisälle. Se on yhteinen liittouma, mutta luonnollisesti Pohjoismailla on keskeistä yhteisyyttä Nordefcon kautta jo alun pitäen ollut, ja me tunnistamme sen, että Suomen Nato-profiilissa on hyvin keskeistä tämä pohjoismainen yhteistyö.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

14.31 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Suomi on liittynyt Natoon tasavertaisena liittolaisena, ja rauhanajan tehtäviin osallistuminen osoittaa meidän sitoutumistamme Naton toimintaan käytännön toimin. Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin osallistuminen on keskeinen osa liittokunnan yhteistä pelotetta ja puolustusta. Tällä tavoin Suomi vahvistaa omaa ja koko liittokunnan turvallisuutta. Osallistuminen näihin tehtäviin viestii yhtenäisyydestämme sekä vastuunkannostamme. Nato on kollektiivisen turvallisuuden liitto, jossa kaikkien jäsenmaiden panosta tarvitaan. Suomi ei ole asettanut Nato-jäsenyydelleen ennakkorajoitteita, ja nyt meillä on mahdollisuus näyttää, että olemme valmiita kantamaan kortemme kekoon. Sotilaallisen toimintakyvyn osoittaminen vahvistaa yhteistä pelotetta, mikä on tarpeen nykyisessä turvallisuusympäristössä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

Rauhanajan toimintoihin osallistuminen on myös linjassa Suomen strategisten tavoitteiden kanssa. Suomi on aina korostanut Nato-jäsenyyden lisäävän Itämeren alueen vakautta. Osallistuminen Naton merivoimaosastojen ilmapuolustuksen tehtäviin erityisesti lähialueillamme on konkreettinen osoitus siitä, että Suomi on turvallisuuden tuottaja Itämerellä ja pohjoisella alueella. Näillä alueilla Venäjän toimet ovat herättäneet perusteltua huolta, ja Naton läsnäolo on selkeä viesti yhtenäisyydestä ja halusta säilyttää vakaus.

Suomen osallistuminen tukee myös pohjoismaista yhteistyötä ja vahvistaa liittokunnan toimintakykyä pohjoisessa. Pohjoisen alueen strategisen merkityksen korostuminen liittokunnan toiminnassa on Suomen etujen mukaista. Esimerkiksi air policing -tehtävät Islannissa ja Merivoimien toiminta Itämerellä eivät ole vain Naton velvoitteiden täyttämistä, vaan myös Suomen geopoliittisen aseman vahvistamista. Osallistumiseen liittyy luonnollisesti kustannuksia ja riskejäkin, mutta ne ovat hallittavissa. Puolustusvoimilla on aina mahdollisuus vetäytyä tehtävistä, mikäli kansallinen puolustus sitä edellyttää. Lisäksi suora sotilaallinen uhka Itämerellä ja Pohjanmerellä arvioidaan tällä hetkellä matalaksi. Toiminta kuitenkin vahvistaa tilannekuvaa ja parantaa valmiuksiamme tulevaisuutta ajatellen.

Arvoisa puhemies! Suomen osallistuminen Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin on järkevä ja vastuullinen ratkaisu. Se todella osoittaa sitoutumistamme liittokunnan periaatteisiin ja vahvistaa turvallisuutta niin Suomessa kuin koko liittokunnan alueella. Kannatan tämän linjan jatkamista ja toivon, että eduskunta tukee mietinnön johtopäätöksiä yksimielisesti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä.

14.33 Pauli Kiuru kok: Arvoisa puhemies! Pitää olla vahva, jotta välttäisimme sodan, ei siksi, että tavoitteena olisi sota. Miksi olemme mukana tässä toiminnassa, Natossa rauhanajan tehtävissä? Siksi, että haluamme puolustaa demokratiaa, turvallisuutta, ihmisoikeuksia ja länsimaisia arvoja, niitä asioita, jotka ovat ihmisyyden ja arvomaailmamme keskiössä. Naton jäsenenä meidän pitää ajatella niin, että rauhanajan tehtävien hoito on normaalia toimintaa Naton jäsenenä ja se kuuluu meille nyt ja tulevaisuudessa.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnöstä ja puolustusvaliokunnan lausunnosta voi lukea — jos ei muuta, niin ainakin rivien välistä — että Natossa ja Suomessa puolustamme jokaista Nato-maan neliömetriä. Tämä on luettavissa papereista.

Sitten näistä taloudellisista asioista — hieman otan tässä vapauksia: Jokaisen Nato-maan on osallistuttava taloudellisesti puolustukseen ja turvallisuuteen sovitulla tavalla, sillä tavalla, miten on yhdessä sovittu. Tällä hetkellä taso on kaksi prosenttia bruttokansantuotteesta, mutta jatkossa tarpeen mukaan yhdessä sopien se voi olla jotain muutakin. Tärkeintä on, että sopimuksista pidetään kiinni, ja Suomella on pitkät perinteet, että sitoudumme sopimuksiin, olemme luotettava yhteistyökumppani ja hoidamme oman tonttimme. Presidentti Trumpin viime vaalikaudella keskustelussa pitämä asia Euroopan ja muiden Nato-maiden vastuusta oli sinänsä aivan paikallaan olevaa paineen asettamista ja kritiikkiä. Ei voi olla niin, että toiset hoitavat vastuunsa ja toiset yrittävät luistella mukana ikään kuin turvallisuutta ulosmitaten yhden prosentin bruttokansantuotepanoksella. Olen kohtuullisen varma, että alkavalla vaalikaudellaan Trump pitää tätä painetta entisestään yllä, ja se on mielestäni aivan oikein. Euroopan pitää ottaa suurempi vastuu omasta turvallisuudestaan, ja vähin nimittäjä siinä on, että pidetään sopimuksista kiinni.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

Selontekomenettely tässä asiassa on oikein paikallaan: eduskunta saa tarvitsemansa tiedot, ja eduskunnalla on mahdollisuus käydä keskustelua. Ja kuten täällä useampikin edustaja on tuonut esiin, ulkoasiainvaliokunnan mietintö oli yksimielinen, samoin puolustusvaliokunnan lausunto oli yksimielinen. Tämä yksimielisyys on todella tärkeää pienelle kansakunnalle — yhtenäisenä olemme vahvoja. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kari, olkaa hyvä.

14.37 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Yhdyn tässä kollegoiden näkemykseen siitä, että tämä Naton rauhanajan tehtäviin osallistuminen on selontekomuodossa hyvin koottu ja puolustusvaliokunnan lausunto ja ulkoasiainvaliokunnan mietintö asiasta ovat hyvässä tasapainossa ja kuvaavat hyvin näitä Suomen avaintavoitteita. On tärkeää — ja voisin sanoa jopa, että välttämätöntä — uudelle Nato-jäsenyydellemme ja maakuvallemme myös Natossa, että Suomi on aktiivinen toimija puolustuspolitiikassa, ei pelkästään bruttokansantuoteosuuksia korostamalla vaan myös näyttämällä eri tavoin esimerkkejä siitä, millä tavalla kansalliseen puolustukseen satsaaminen, kansallisen maanpuolustustahdon ylläpitäminen ja poliittinen keskustelu maanpuolustusasioista parlamentissa hoidetaan järkeväällä ja lisäarvoa tuottavalla tavalla. Ja tällä tietenkin lunastamme myös liittolaistemme luottamusta siitä, että myös rauhan aikana olemme aktiivinen kumppani ja kannamme huolta yhteisestä puolustuksesta koko liittokunnan alueella.

Olen saanut toimia parlamentissa nyt 14:nä vuonna puolustusvaliokunnassa ja useammassa erilaisessa seurantaryhmässä puolustus- ja ulkopoliittikkaan liittyen, ja haluan kuitenkin nostaa yhden rakenteellisen asian esiin tässä omassa puheenvuorossani, ja se on se, että mielestäni tämä selonteko olisi kuulunut puolustusvaliokunnan mietinnön piiriin. Nato-politiikka on puolustuspolitiikkaa. Minusta se, että ulkoasiainvaliokunta on tämän mietinnön tehnyt, kuvaa osaltaan sitä, että elämme vielä Nato-suhteessa vanhaa aikaa. Ja kun kyse on rauhanajan tehtävien järjestämisestä liittokunnan sisällä, minusta on hieman eriskummallista se, että silti edelleenkin näiden asioiden valmistelu — vaikkakin puolustusasioissa se toimii puolustushallinnon kautta, mitä kuvaa myös se, että ministeri on hienosti täällä paikalla tässä keskustelussa — ja käytännössä mietinnön vetovastuu ovat ulkoasiainvaliokunnalla. Minusta tämä kuvaa hyvin sitä, että elämme vielä vanhaa aikaa, ja minusta tässä on korjaamisen paikka tulevina vuosina. Haluan tämän liittää valtiopäivätyöhöni tämän puheenvuoroni yhteyteen.

Ja samassa yhteydessä vielä lopuksi pienempimittakaavainen asia. Yhteistyötä rauhan aikana Nato-maiden osalta on myös tilanteisiin hyppääminen, niin kuin nyt viime kesänä ilmaoperaatio Mustallamerellä ja laivasto-osaston lähettäminen. Vaikka nyt tulevina viikkoina vasta eduskunnan talousarviota käsittelemmekin, niin jo nyt on nähtävissä, että on myös riski sille, että näitä tehtäviä tulee ehkä enemmän kuin suunnittelemme. Kysyisin vielä ministeriltä toiseen asiaan näkemystä eli tähän: millä tavalla puolustushallinto on varautunut lisätalousarvioihin ensi vuoden osalta, mikäli tulee ennakkoimattomia rauhanajan tehtäviä vielä suunniteltujen lisäksi? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Karin puheenvuoroon liittyen myönnän minuutin mittaisen vastauspuheenvuoron puolustusvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Kopralle. — Olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

14.40 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tästä, ja totean, että yhdyn edustaja Karin näkemykseen siitä, että tätä mietintövaliokunta-asiaa ja tapaa, jolla Nato-asioita eduskunnassa käsitellään, olisi ehkä syytä tarkastella uudestaan. Nato on arkipäivää. Ennen Natoon liittymistä Natoon liittyvät asiat olivat selkeästi ulkopoliittikkaa. Nyt ne ovat osa meidän puolustuksen järjestämistä ja osa kokonaisturvallisuutta. Jos verrataan tilannetta silloin, kun liitettiin Euroopan unioniin, niin ennen Euroopan unionin jäsenyyttä EU-maiden asiat olivat ulkopoliittikkaa, unionin jäsenyyden jälkeen ne ovat normaalia politiikkaa. EU-asioita käsitellään kaikissa eri valiokunnissa. Jos me haluamme tämän Nato-jäsenyyden ottaa kokonaisvaltaisesti haltuun, niin pitäisikö harkita, että samantyyppinen levittäytyminen tapahtuu myös Natoon liittyvien asioiden suhteen eduskunnassa, että otetaan puolustuspoliittiset asiat puolustusvaliokunnassa mutta sotilaallinen liikkuvuus, jolla on yhtymäkohtia Natoon, ja niin edelleen ovat liikennevaliokunnan asioita ja näin — tavallaan vähän laajempaa tarkastelua? En esitä tässä nyt lopullista valmista ratkaisua, mutta tämä edustaja Karin ajatus [Puhemies koputtaa] tästä tarkastelusta on erittäin tervetullut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vielä samaan aiheeseen liittyen vastauspuheenvuoro, edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä.

14.41 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos puheenvuorosta ja kiitos edustaja Karille hyvästä huomiosta. Samaa asiaa kiinnitin itse huomiota puolustusvaliokunnassa, kun olimme lausuntovaliokunnassa. Muistan viime vaalikaudelta, kun olin Ilkka Kanervan jälkeen ulkoasiainvaliokunnan työssä mukana, tosin varajäsenenä mutta kuitenkin, ja pidin erittäin suurena kunniana ja historiallisena hetkenä olla käsittelemässä Nato-asioita ja Natoon liittymistä. Silloinhan se oli aivan paikallaan todellakin, että ulkoasiainvaliokunta käsittelee Nato-asiaa ja suhdettamme Naton jäsenyyteen, mutta nyt, kun puhumme rauhanajan tehtävistä, kun olemme jo Naton jäsen, itsekin olisin valmis arvioimaan avoimesti sitä mahdollisuutta, että tämä olisi enemmän puolustusvaliokunnan asia. Yhtenäisyyttä ja linjaa se tuskin mitenkään ratkaisevasti muuttaisi tai tuskin ollenkaan, mutta ehkä tällainen menettelytapa-asiaharkinta voisi olla paikallaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten palaamme puhujalistalle. — Edustaja Kilpi, olkaa hyvä.

14.43 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Tuntemattoman sotilaan julkaisemisesta tulee tänä päivänä 70 vuotta, ja järjestämme tuolla eduskunnan auditoriossa huomenna Arkadia-seuran ja kirjan kustantaneen kustantamon, WSOY:n, kanssa tilaisuuden. Tätä tilaisuutta varten olen vähän verestellyt muistiani tuon teoksen osalta, ja se on ollut erittäin hämmäntävä lukukokemus. Vaikka teos on hyvin tuttu kannesta toiseen, siitä huolimatta se tuntuu nyt yhtäkkiä tuoreelta ja äärimmäisen ajankohtaiselta. Ja tuntuu jotenkin siltä, että se kirja ei kerro siitä, mitä Suomelle on tapahtunut, vaan se kertoo siitä, mitä Suomelle voisi tapahtua.

Tällä hetkellä televisiossa pyörii Konflikti-tv-sarja, joka kertoo siitä, mitä Suomelle voisi tapahtua, ja se on myös varsin pysäyttävää katsottavaa. Nämä ovat fiktiivisiä tarinoita. Tuntematon sotilas pohjautuu todellisuuteen, mutta sekin on fiktiota — mutta ne voisivat aivan hyvin olla totta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

Todellisuudessa Suomi on tämän vallitsevan turvallisuuspoliittisen kehityksen myötä siirtynyt kaukaa sieltä maailman laidalta suoraan maailmanpoliittiseen ytimeen, eturintamaan, koko läntisen maailman turvapuskuriksi. Tämän asemansa takia Suomi ei voi olla ketjun heikoin lenkki, vaan sen on oltava selkeästi vahvin lenkki.

Koko tämä eduskunnan yhteistuumallisuus näissä asioissa on äärimmäisen hieno asia, josta me kaikki voimme olla tyytyväisiä ja ylpeitä, ja tästä kiitos kuuluu meille kaikille. Mutta toivoisin samalla samanlaista yhteistuumallisuutta ja asian ymmärrystä myöskin jalkaväkimiinoin liittyen. Siinä kohtaa olisi myös hyvä ymmärtää, että tuosta Ottawan sopimuksesta irtaantumisen pitäisi tapahtua mahdollisimman pian, sillä tuo 1 300 kilometriä yhteistä rajaa on varsin haastava turvata ilman jalkaväkimiinoja, varsinkin kun vaikuttaa siltä, että korvaavia järjestelmiä ei ole.

Arvoisa puhemies! On pidettävä erityistä huolta siitä, etteivät fiktiiviset ja proosalliset tarinat tule yhtään sen todellisemmiksi kuin mitä ne ovat ja ettei puolustusvoimien osallistuminen rauhanajan tehtäviin muutu sodanajan tehtäviksi. Minäkin toivotan jo tässä vaiheessa kaikille hyvää itsenäisyyspäivää. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hanna Räsänen, olkaa hyvä.

14.46 Hanna Räsänen kesk: Arvoisa puhemies! Aivan ensimmäiseksi nostan esille saman asian kuin edustaja Kari, minkä olin ajatellut nostaa tässä esille. Eliikkä nyt kun lähdetään keskustelemaan Natosta ja valiokunnista, kannatan lämpimästi sitä esitystä, että harkittaisiin uudestaan näissä Nato-asioissa, että olisiko puolustusvaliokunta se mietintöpaikka.

Oikeastaan käytän oman puheenvuoroni siihen, että nostan muutaman asian esille. Käytän tilaisuutta siksi, että ministeri istuu täällä paikalla ja minusta on aivan oivallinen hetki silloin vielä muutamia asioita nostaa.

Ensimmäisenä nostan tämän kahden prosentin bruttokansantuotteen osuuden. On varsin todennäköistä, että Euroopan puolustuksellinen tilanne on muuttunut pysyvästi tämän Venäjän hyökkäyssodan tiimoilta. Me puhumme nyt siitä kahden prosentin bruttokansantuotteesta, että se olisi vähimmäismäärä, mutta nyt kun katsomme sinne tulevaisuuteen, näyttää varsinkin Yhdysvaltain presidentinvaalien jälkeen siltä, että Eurooppa joutuu kantamaan yhä suurempaa vastuuta tulevaisuudessa. Varmaan ensisijainen tavoite on se, että kaikki maat kantavat edes sen kahden prosentin tason, mutta olisin kysynyt vielä ministeriltäkin: onko keskustelussa ollut nyt kahden prosentin tason nostamista? Miten näette meidän kansallisessa keskustelussa, että missä vaiheessa tulisi ottaa esille selkeästi joku uudempi prosenttitaso ja mikä sen mahdollisesti tulisi olla?

Myös ehkä tästä haluaisin kysyä tarkemmin, että kun ensi vuonna presidentti Trump astuu valtaan Yhdysvalloissa, niin onko puolustushallinnossa käyty keskustelua siitä, mitä tämä tulee ehkä aiheuttamaan sitten täällä Suomessa ja Euroopassa?

Oikeastaan kolmantena asiana vielä nostan esille sen, että kun lähes kaikki jäsenmaat osallistuvat näihin Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin, Suomikin osallistuu nyt toista kertaa, ja Suomi on painottanut perinteisesti Ilma- ja Merivoimien osastojen käyttöä, niin onko tämän suhteen nytten ajatuksia puolustushallinnossa? Mennäänkö samalla linjalla, ja onko tarkoitus tulevina vuosina osallistua nykyisellä konseptilla, vai onko siihen ehkä tulossa muutoksia?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, olkaa hyvä.

14.49 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos myös kollegoille tästä yksituumaisuudesta tämän asian käsittelyssä. — Liittolaisten aktiivinen osallistuminen Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin viestii yhtenäisyydestä ja vahvistaa pelotetta. On ehdottomasti Suomen etu, että liittokunta on vahva ja yhtenäinen ja se puolustaa jäsenmaidensa yhteisiä arvoja mahdollisimman uskottavasti. On tärkeää, että Suomi profiloituu niin, että Suomi on aktiivinen myös näissä Naton rauhanajan yhteisissä tehtävissä, ja haluaisin korostaa sitä, että pidän erittäin hyvänä, niin kuin täällä esimerkiksi puolustusvaliokunnan lausunnossakin todetaan, että tämä asia käsitellään tällaisen selonteon kautta, jotta koko eduskunta parlamentaarisesti pystyy tästä asiasta keskustelemaan. Erityisen tärkeää se on siksi, että tehtäviin lähetetyt suomalaiset joukot voivat tilanteen kiristyessä joutua voimankäyttötilanteisiin, ja selonteossa todetaan, että suomalaisjoukot ovat Naton johdossa ja tarvittaessa käytettävissä kaikkiin tehtäviin. Haluan korostaa, että puolustusvaliokunta painottaa, että tämä on syytä tiedostaa ja käydä asiasta keskustelua koko eduskunnan toimesta, muulloinkin kuin nyt tällä kertaa, silloin kun suomalaisia lähetetään operaatioalueille. Toivoisin, että tästä pidetään jatkossakin kiinni.

Valiokunta myös käytti aika paljon aikaa siihen, että pohdittiin sitä uutta tilannetta, että nyt muiden kansainvälisten tehtävien ohella tulevat lisäksi nämä Naton yhteiset tehtävät, ja valiokunta piti tärkeänä, että huolehditaan siitä, että palvelussuhteiden ehdot ja työaikalainsäädäntö myöskin huomioivat tämän muuttuneen tilanteen, jotta voidaan varmistaa se, että jatkossakin on hyvin saatavilla henkilöitä näihin tehtäviin.

Näissä tänään päätettävissä operaatioissa lähes kokonaan on kysymys kantahenkilökunnasta ja muista Puolustusvoimien ammattilaisista, ja muutamat palvelukseen kutsuttavat reserviläiset otetaan Puolustusvoimien palvelukseen sopimussotilaina, mutta jatkossa mahdollisesti on myöskin pohdinnassa reserviläisten käyttö ja ne ehdot, kuinka se toteutetaan. Haluaisin korostaa sitä, että osana reserviläisten joustavampaa ja laajempaa hyödyntämistä, joka on varmasti tarkoituksenmukaista niin kansallisen puolustuksen että sitten näissä liittokunnan tehtävissä, on tärkeää huolehtia siitä, että taloudelliset korvaukset ovat asianmukaiset, millä varmistetaan sitä, että näitä reserviläisiä löytyy ja myöskin tämän järjestelmän hyväksyttävyys säilyy korkealla tasolla. Tämä evästyksenä jatkovalmisteluihin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

14.51 Sara Seppänen ps: Arvoisa herra puhemies! Terveisiä maanpuolustuskurssilta numero 250.

Ei koskaan enää yksin. Vahva pelote, varautuminen ja harjoittelu ovat tärkeitä elementtejä yhteisen puolustuksen rakentamisessa. Myös rauhanaika on oikea aika liittokunnan jäsenenä osallistua liittokunnan yhteisen puolustuksen tehtäviin.

Suomi on arvokas ja hyvä kumppani Naton näkökulmasta. Meillä on erityistä osaamista arktisista olosuhteista, näistä kylmistä olosuhteista, ja täten meillä on myös oma osaamismme annettavana yhteiseen puolustukseen. Suomen olisikin tartuttava yhä tarmokkaammin arktisen alueen strategiseen yhteistyöhön. Kanada on asettanut arktisen alueen turvallisuuspolitiikkansa keskiöön. USA on päivittänyt arktisen strategiansa, ja samoin tekee Venäjä. Meidän oma arktinen strategiamme on vuodelta 21 ennen Venäjän julmaa hyök-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

käyssotaa Ukrainaan. EU ei myöskään ole osoittanut erityistä kiinnostusta arktista politiikkaa kohtaan. Meidän tulisi päivittää strategia pikimmiten.

Turvallisuuspolitiikkaa arktisella alueella tulee tehdä alueella asuvien ihmisten elinolosuhteet huomioon ottaen, sillä tämä arktinen on muutakin kuin turvallisuuspolitiikkaa. No, minä tulen tuolta Lapista, arktisesta maakunnasta, jossa nämä Naton harjoitukset näkyvät säännöllisesti, ja haluaisin kysyä, arvoisa puolustusministeri Häkkänen: miten Puolustusvoimien esittämät tarpeet Lapin infran kehittämisen osalta etenevät yhteistyössä Ruotsin ja Norjan kanssa?

Edustaja Kilpi nosti täällä hyvin esille tämän tärkeän asian, eli jalkaväkimiinat, ja kysyn vielä puolustusministeriltä: missä aikataulussa tulemme käsittelemään aihetta? Toivon, että tämänkin aiheen osalta tästä salista löytyy yhteinen näkemys Suomen turvaamiseksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kumpula-Natri, olkaa hyvä.

14.54 Miapetra Kumpula-Natri sd: Arvoisa puhemies! Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin ja harjoituksiin osallistuminen on luonnollinen ja tärkeä osa Suomen toimintaprofiilissa Naton uutena jäsenmaana. Ja kuten todettu aikaisemmin monessa puheenvuorossa, yksimielinen sekä puolustusvaliokunnan lausunto että ulkoasiainvaliokunnan mietintö sekä ihan jokainen täällä pidetty puheenvuoro ovat osoitus siitä, että Suomi on yhtenäisenä toiminnassa suhteessa Naton asemointiin siellä sisällä ja siinä, kun Nato toimeenpanee uutta aluepuolustusstrategiaa ja liittokunnan sotilaallista pelotetta.

Kansalaiset seuraavat erityisen tarkasti vilkasta Itämerta. Nato lisää oman sisämereksi muuttuneen Itämeren alueen vakautta, ja Suomi pitää oikein esillä sekä omassa että Naton toiminnassa turvallisuuden tuottamista Itämerellä ja pohjoisilla alueilla. Meriharjoittelu ja yhteistoiminta kuuluvat Itämerelle ja Pohjanmerelle ja Pohjois-Atlantille. Naton pysyviä merivoimaosastoja voidaan käyttää nopeasti eri kriisitilanteissa ja luonnollisesti myös harjoittelutoimintaan. Suomen toiminta on tärkeää erityisesti täällä pohjoisen ja omien alueiden ja lähialueiden kehittämisessä, ja täysimääräinen osallistuminen on myös ensi vuonna luonnollinen osa tätä integroitumistyötä mutta myös pelotteen vahvistamista.

Selonteossa arvioidaan, että suora sotilaallinen uhka Itämerellä, Pohjanmerellä ja Pohjois-Atlantilla on tällä hetkellä matala, mutta tunnistetaan se, että myös muutokset Itämeren turvallisuustilanteessa ovat mahdollisia. Suorituskyky syntyy ja paranee harjoittelusta ja yhteisestä toiminnasta ja on merkittävä osa pelotetta. Yhteisen toiminnan tuoma läsnäolo ylipäättänsä on hyvä asia Itämerellä, jossa, kuten todettu, ei ole suoraa sotilaallista uhkaa mutta huolta on esimerkiksi öljyvahingoista ja perässä laahaavista ankkureista aivan rauhanajankin liikennöinnin aikana sekä liikennöinnissä olevista pakotteita kiertävistä öljynkuljetusaluksista — valitettavasti edelleen ajankohtaista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

14.56 Miko Bergbom ps: Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri! Tässä on käyty varsin laadukasta keskustelua enkä lähde kaikkia toistamaan, mutta pyrin nostamaan semmoisia muutamia kysymyksiä, mitä ehkä tuolla suomalaisten tasolla tästä asiasta ajatellaan. Ja kun toisaalta toisinaan liikkuu vähän myös tietoa, joka ei pidä täysin paikkaansa, niin pyrin hahmottamaan tämän Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen ajatusta ja konseptia yksinkertaistettuna.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

Eli ensimmäinen kysymys, mikä monelta toisinaan tulee, on tietysti, että mikä tämän homman tarkoitus on ja miksi tämmöisessä ollaan mukana. No, kun Suomi liittyi Natoon, niin Natohan rakentuu yhteisen pelotteen ja puolustuksen varaan, jossa jokainen jäsenvaltio lähtökohtaisesti tuottaa tiettyjä suorituskykyjä sinne, ja nyt Suomi on mukana antamassa oman panoksensa sinne, ensi vuonna Merivoimien ja Ilmavoimien osalta. Perusajatushan siinä tietenkin on se, että jos me joskus itse sitä apua tarvitaan, niin sitä sitten myöskin saadaan, eli ollaan toisin sanoen turvallisuuden tuottaja.

No sitten iso kysymys on se, että miksei pidetä vain näitä Suomen suorituskykyjä, Puolustusvoimien osaamista täällä Suomen maaperällä, että miksi niitä täytyy lähettää jonnekin muualle. No vähän sama, mihin viittasin äsken, eli edelleen jos Suomi antaa panoksensa esimerkiksi siihen, että Itämeri pysyy vakaana ja turvallisena koko liittokunnalle, niin se on myös koko Suomen etu. Ja toisaalta, kun Suomi osoittaa, että meiltä löytyy näitä kykyjä ja me ollaan niitä valmiita antamaan Naton yhteisiin tehtäviin, niin se toisaalta myös on viesti siitä, että me odotetaan, että myös Suomi saa niitä kykyjä muilta jäsenmailta käyttöön tarpeen niin vaatiessa.

No sitten yksi kysymys, mikä nousee tietysti esiin, on se, että, no mitäs jos esimerkiksi nämä meidän Hornetit tai Merivoimien alukset ovat jossain muualla ja Suomessa syttyy tilanne päälle, että tarvittaisiinkin täällä näitä — niin ei huolta, tämäkin on otettu huomioon tässä konseptissa. Eli Suomessa on oikeus ottaa nämä niin Merivoimien kuin Ilmavoimien osastot tarvittaessa takaisin meidän oman maamme puolustamiseen, eli siltäkään osin ei tarvitse olla huolissaan, vaan turvallisuus Suomessa säilyy sellaisenaan.

Vielä viimeisenä nostona tässä tulikin jonkun verran esiin kommentteja ja hyviä huomioita henkilöstöstä, niin otan sen huomioon ja pyydän puolustusministeriä kiinnittämään huomiota ja viemään sitä viestiä myös Puolustusvoimiin eteenpäin, että henkilöstön jakamisesta huolehditaan, koska se on aika kriittistä, että jos meillä henkilöstö väsy rauhan aikana, niin mitäs sitten tehdään, kun on tilanne päällä — niin pidetään huolta siitä henkilöstöstä ja huomioidaan se tarpeen mukaan.

Ja mitä paremmin voidaan hyödyntää meidän reserviläisiämme ja heidän osaamistaan, niin sitä suosittelen edelleen kehittämään, joskin heitä on jo näissä Nato-tehtävissä hyödynnetty tämän sopimussotilasjärjestelmän kautta, mutta mikäli sitä on mahdollista vielä laajentaa, niin kaikki tuki sille. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.59 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kun Suomi on nyt vajaa kaksi vuotta ollut Naton täysjäsenenä, on aivan selvä asia, että täytämme Naton ehdot täydellisesti sen mukaan, mitä olemme sopineet ja eduskunnassa yhteisesti lähes yksimielisesti päättäneet. Tässä ei liene minkään näköistä epäselvää. Tilannehan on Euroopassa, kuten tiedämme, hyvin levoton, ja emme tiedä, mitä vaikka tammikuussa tapahtuu ja mitä sen jälkeen tapahtuu, niin kaikissa olosuhteissa Suomen pitää täyttää ne ehdot, mistä olemme sopineet lähes yksimielisesti.

Mutta se, mitä on Natossa ja myös tässä eduskunnan suuressa salissa korostettu, on se, että meidän pitää pitää huoli omasta puolustuksesta. Todellakin tuo itäinen Suomi on jäänyt... Lapissahan on jatkuvasti tapahtumia. Olen iloinen, että se pohjoinen Suomi menestyy ja siellä on hyvää kasvua, mutta tuo itäisen Suomen ja kotimaakuntani Pohjois-Karjalan tilanne on kyllä todella huono. Naton kenraali kiinnitti huomiota siihen, että jos halu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

taan pitää tämä itärajan valvonta hyvänä ja puolustusvalmius hyvänä, niin se edellyttää toimivaa infraa. Siellä pitää olla elämää, tiet kunnossa ja niin edelleen.

Kotimaakuntani osalta ja koko itärajan osalta, sillä alueella, tilanne on todella huono — aivan todella huono. Olen omalta osaltani tuonut sitä viestiä tänne eduskuntaan parhaani mukaan, ja ikävä kyllä vielä ei ole juurikaan mitään tapahtunut. Toivoisin, että puolustusministeri, jota korkeasti arvostan, veisi tätä viestiä valtioneuvostoon, että tähän asiaan pitää puuttua nyt. Meille on kyllä luvattu yhdeksän hyvää ja kymmenen kaunista, niin kuin sanonta kuuluu, mutta kumpakaan ei ole vielä tullut, ei todellakaan. Alkaa... Ei tässä usko kyllä minulta horju, mutta olen sitä mieltä, että itäinen Suomi...

Aikanaan 39 talvisota alkoi ja se sota jatkui Ilomantsin alueelle, koko alueelle, koko Pohjois-Karjalaan hyökättiin, ja rajan tultua nykyiselle paikalleen olemme edelleen siinä Venäjälle päin katsottuna ikään kuin itään päin työnnetty etuvartioasema. Ja sen takia meidän pitää saada Itä-Suomeen nyt taloustoimintaa lisää ja ennen kaikkea sitä valtion vahvaa kättä sen avuksi, että Pohjois-Karjalan maakunta ja siitä etelään olevat alueet menestyvät hyvin. Koska jos tätä menestystä ei tule, niin se tarkoittaa sitä, että paikkakunnat autioituvat ja sen jälkeen se johtaa siihen, että tuollainen alue, joka autioituu ja jossa ei ole elämää, on kovin helppo kohde sitä aluetta havittelevalle, maahan tunkeutuvalla joukolle, jos semmoinen sattuisi olemaan.

Toivon, arvoisa puolustusministeri, että viette tätä viestiä eteenpäin. Kuten sanoin, me pohjoiskarjalalaiset ihmiset olemme odottaneet koko ajan ihan sydän syrjällänsä sitä, milloin alkaisi meidän alueella tapahtua positiivisia asioita. Emme ole ruikuttaneet koskaan. Olemme selvinneet vaikeissa olosuhteissa aina, selvittäneet sodat ja vaikeat ajat, rakentaneet kodit ja rakentaneet pellot sinne ja tehneet monta monta hyvää asiaa. Toivomme, että valtiovalta nyt ottaa tämän viestin vakavasti, koska jos sille alueelle ei kohta rupea tulemaan hyviä asioita, niin olemme semmoisissa vaikeuksissa, joita en uskalla lähteä näin kauniina joulukuun päivänä edes kuvailemaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä.

15.02 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Ministeri Häkkäselle ajatuksia ja hie-man kysymyksiä. Turvallisuuksilanne Euroopassa on mikä on. Ukrainassa on sodittu pitkälle yli 1 000 päivää. Suomi on luvannut tuen jatkuvan, mutta näin ei valitettavasti tunnu aivan yhtä kirkkaana tämä ajatus kaikissa Euroopan maissa eikä kaikissa Nato-maissakaan olevan. Miten arvioitte tällaista kansalaisten ja eri valtioiden, voisiko sanoa, resilienssiä tai jopa sotaväsymystä, onko meillä ylipäätään oikeutta puhua sotaväsymyksestä, kun Ukrainassa taistellaan maan itsenäisyydestä? Ihmiset vaarantavat henkensä, kuolevat, haavoittuvat, ja me istumme täällä ilmastoiduissa huoneissa ja puhumme jopa sotaväsymyksestä.

Sitten tästä bruttokansantuoteosuudesta, niin jos haluatte ja pystytte sitä tarkentamaan, millä aikataululla Nato sitä asiaa pohtii? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

15.03 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Nyt kun ministeri Häkkänen on täällä ansiokkaasti paikalla, niin kysyisin vielä ihan täsmennyksenä: miten tämä meidän lainsäädännöllinen pohja ja regulaatio suhtautuu nyt näissä rauhanajan tehtävissä mahdollisesti eteen tuleviin, kiristuviin tilanteisiin, ja, lainausmerkeissä, jos joudutaan osalliseksi niin sa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

notusti tositapahtumiin, niin onhan meillä lainsäädännöllinen pohja kunnossa, vai vaatiiko se vielä korjaamista? Ja erityisesti, kun peilataan tätä suhteessa Naton enhanced vigilance activity -konseptiin, jossa sitten tavallaan luodaan sitä pelotetta tarvittaessa eri tilanteisiin liittyen, niin onko tältä osin lainsäädäntö kunnossa? Ja jos ei ole, niin oletan, että varmaan sitä sitten valmistellaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

15.04 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Täällä kollegat ovat käyttäneet hyviä puheenvuoroja, ja yhdyn niihin. Itselläni ei ollut puheenvuoron tarvetta ennen kuin tässä tuli aika monessa puheenvuorossa esille tämä bruttokansantuoteosuus. Olen itse sitä mieltä, että meidän puolustusvoimiemme tulee olla tehokkaat, ja tehokkuus tarkoittaa sitä, että käytettävissä olevalla rahalla pitää saada aina mahdollisimman paljon aikaiseksi. Tämä bkt-osuushan lasketaan siitä, kuinka paljon käytämme puolustukseen rahaa suhteessa bruttokansantuotteeseen. Nyt käytämme kuusi ja puoli miljardia tässä ensi vuoden valtion budjetissa, ja bkt:mme on noin 280 miljardia, jolloin se on vähän yli sen kaksi prosenttia. Itse en mielelläni kävisi keskustelua siitä, että pitää olla joku tietty prosenttiosuus, vaan pitää keskustella siitä, mitä saamme rahalla aikaiseksi.

Siinä varsinaisessa leipälajissani, terveydenhuollossa, tämä keskustelu on ollut hyvin usein läsnä, on puhuttu terveysmenojen bkt-osuudesta. Silloinhan kun Suomen talous kasvoi 17 vuotta peräkkäin erittäin vilkkaasti sieltä 90-luvun puolivälistä eteenpäin, meidän bkt-osuus terveysmenoissa aleni, mutta se johtui siitä, että terveysmenot kasvoivat mutta kansantalous kasvoi vielä nopeammin. Kun tulimme finanssikriisiin ja bkt romahti yhdeksällä prosentilla, tapahtui prosenttiyksikön hyppäys terveysmenoissa, koska ne olivat ennalallaan mutta bkt putosi.

En halua tässä siis teoretisoida, vaan olen ihan vakavissani, että pitää puhua enemmän siitä, mitä saamme aikaiseksi käytetyllä rahalla, ja totta kai silloin kun teemme lisäpanostuksia, niilläkin pitää saada vielä enemmän puolustuskykyä aikaiseksi. Parasta on tietysti aina olla tehokas, eli halpa ja tehokas on parempi kuin kallis ja tehoton.

Halusin vain tuoda tämän aspektin, koska tuntuu kovin yksipuoliselta, että tavoittelemme vain jotain bkt-osuutta. Huomasin eräissä laskelmissa, että se saadaan korkeammaksi, kun sinne lasketaan eläkemenoja ja muita mukaan. Eihän niillä yhtään lisätä meidän puolustuskykyä. Puolustuskykyä lisätään joukoilla, aseilla, teknologialla ja osaamisella. Tähän jos ministerillä olisi jotain kommentoitavaa. [Puhemies koputtaa] Selvyiden vuoksi sanon, että kannatan tarvittaessa bkt-osuuden kasvattamista, mutta halusin korostaa sitä, että tärkeintä on, miten raha käytetään, eikä se, että käytetään mahdollisimman paljon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.06 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Otan rohkeasti vielä, edustaja Lindénin aivan erinomaisen hyvään puheenvuoroon lisäisin vielä sen, että tärkeintä Suomen puolustamiselle ja yhteiselle jäsenyydellemme, kun olemme Nato-jäseniä ja yhteisessä liittokunnassa, on säilyttää maanpuolustustahto tässä maassa sillä tasolla, millä se on. Suomen historia osoittaa, että tämä kansakunta pystyy vaikeina aikoina tekemään hommia yhdessä ja puolustamaan tätä maata tarvittaessa täydellä teholla. Se, mikä on hintalappu, tavallaan on toki tärkeä asia, mutta se on aivan hieno järjestelmä, tämä suomalainen yle-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

nen asevelvollisuus ja siihen liittyvät kaikki toiminnot, mitä olemme tähän maahan vuosikymmeniä rakentaneet sodan jälkeen.

Mutta yksi asia, arvoisa puhemies, lopuksi vielä, se, mihin meidän pitää liittokunnan jäsenenä kiinnittää huomiota: Meillä on tietenkin liittokuntaan päin velvoitteita, kun sopimus on tehty, sinne seuraa aina velvoitteita, ja jotta nämä velvoitteet voimme täyttää, niin meidän pitää ruveta tässä maassa kansantaloutta hoitamaan paljon, paljon paremmin. Nykyinen tilanne perustuu velanotolle, ja monta, monta asiaa on tehty minun mielestäni hyvin paljon väärin, ja niistä olen puhunut tässä salissa kymmeniä kertoja. En palaa niihin, mutta totean vain, että tämän kansantalouden kuntoon laittaminen on sellainen, että jos me emme sitä laita kuntoon, niin meillä kohtapuolin ollaan kyselemässä sitä, pystymmekö tätä maata enää puolustamaan. Tämän takia toivon, että tähän asiaan suhtaudutaan vakavasti ja kansantaloutta ruvetaan kunnostamaan niin, että olemme mahdollisimman riippumattomia siitä, mitä ulkomailla tapahtuu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Koska ministeri Häkkänen joutuu pian poistumaan, annan hänelle nyt mahdollisuuden vastata keskustelussa heränneisiin kysymyksiin. — Ministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

15.08 Puolustusministeri Antti Häkkänen: Arvoisa puhemies! Kiitos yksituumaisesta keskustelusta edelleen.

Ensinnäkin on ihan selvää, että nyt on alkanut uusi turvallisuuspolitiikan aikakausi, jossa nähdään alati syvenevä Kiinan ja Venäjän yhteistyö, samoin Iranin ja Pohjois-Korean ja myös tiettyjen globaalien etelän maiden yhteistyö, joka on ainakin nyt meidän puolustushallinnon arvion mukaan tullut jäädäkseen. Eli nämä aiemmat, voisiko ehkä sanoa juhlapuheet, demokraattisten maiden ja autoritääristen maiden välisestä vastakkainasettelusta ovat viime kuukausina menneet hyvin voimakkaasti konkretian tasolle. Tämä johtaa siihen, että myös esimerkiksi USA — todennäköisesti riippumatta siitä, miten vaalit edes menivät — siirtää painopistettään Euroopan tietyistä toiminnoista jossain määrin. Tämä korostaa Euroopan maiden omaa puolustuskykyä yhä merkittävämmiin Naton sisäisessä suunnittelussa, ja se näkyy koko ajan kaikessa toiminnassa. Euroopan maiden siis pitää panostaa muuttuneesta turvallisuustilanteesta johtuen ja muuttuneesta globaalista turvallisuustilanteesta johtuen.

Eli näiden kahden, lähialueen ja globaalien, turvallisuustilanteen johdosta kaksi prosenttia ei tule riittämään. Tästä prosenttiosuudesta emme käy prosenttiosuuskeskustelua, vaan nimenomaan se perustuu Naton sisällä tehtävään salaiseen puolustussuunnitteluun ja suorituskykyvaatimuksiin ja sisältöihin. Ja niin kuin kaikissa kansainvälisissä järjestöissä, jos asetetaan joku yleinen mittari suhteessa kansantuotteeseen, niin ne ovat tällaisia karkeita nyrkkisääntöjä. Ei ole muuta keinoa. Mutta sen sisällä on esimerkiksi Suomelle ja muille Nato-maille suorituskykyvaatimukset, eli sitä mitataan tarkkaan eikä se ole vain niin kuin ylätasen keskustelua.

Naton läsnäolokokonaisuus Suomen osalta erityisesti — kun tämä hallitus aloitti, meillä ei ollut Naton läsnäolotavoitteita ollenkaan. Ryhdyimme puolustushallinnossa pohtimaan, miten vahvistamme maksimaalisesti Suomen turvallisuutta. Päätimme, että pyrimme tavoittelemaan maanpuolustuksen johtoporasta, Naton maavoimajoukkojen eteen työnnettyä osiota ja merkittävää Nato-joukkojen liikutteluun, siirtelyyn ja tukeen liittyvää kokonaisuutta, samoin Norfolkin alle siirtymistä. Ja kaikki etenee nyt hyvällä polulla. En

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

ota kantaa meidän FLF-rakenteiden sijaintiin. Tästä on neuvottelut kesken, samoin näiden osallistumismaiden osalta.

Kiinnitän huomiota, että Naton läsnäolon kokonaisuuteen liittyy myös historiallisen suuret harjoitukset, muun muassa toissa viikolla Euroopan suurin tykistöharjoitus pohjoisessa meidän organisoimana, Suomen historian suurin meripuolustusharjoitus Itämerellä toissa viikolla, samoin USA:n kanssa USA:n strategisten pommikoneiden kanssa toistuva harjoittelu viimeisen puolen vuoden sisään Suomen ilmatilassa yhdessä Ruotsin hävittäjien kanssa. Nämä ovat erittäin merkittäviä uusia puolustusta vahvistavia toimenpiteitä.

Rauhanajan tehtävien roolitus on vahvistaa ennakkopidäkettä ja läsnäoloa. Eli niillä siis muodostetaan sellaista ennakkopidäkettä mahdollisille vastustajille, että ne tietävät, että eivät kykene yhtäkkiä tekemään jotain. Ja tämä on ihan tietoista siis maapuolustuksen, meri- ja ilmapuolustuksen ja myös valvontakykyjen ja tiedustelukykyjen osalta, että näitä kaikkia vahvistetaan, ja myös Suomen roolitus on näissä erityisen tärkeää.

Pohjoismainen yhteistyö on lähtenyt viime keväänä puolustusministereiden allekirjoittamalla pohjoismaisen puolustuksen visiolla aivan uudelle syvyydelle huoltovarmuuden, logistiikan, liikenteen osalta. Noin viikko sitten allekirjoitimme sotilaallisen liikkuvuuden käytävien uuden sopimuksen, joka antaa Pohjoismaiden liikenneministeriöille vielä toimeksiannon suunnitella tiettyjen liikennekäytävien vahvistamista. Pohjoisen osalta ne ovat merkittävillä hintalapuilla varustettuja, joten tästä on todennäköisesti aika pitkä neuvottelu tulossa, mutta kaksikäyttöisyys on lähtökohta, eli se, että sen pitää hyödyttää myös meidän kansantalouksia samassa yhteydessä.

Jalkaväkimiinojen osalta olen viime kesänä käynnistänyt arvioinnin, Ukrainan sodan opit ja jalkaväkimiinojen tarve Suomen puolustukselle. Komentaja avasi keskustelua tuossa viikko pari sitten vähän julkisuudessa ja nyt on tarkoitus, että talven aikana valmistuu selvitys Suomen puolustuksen lähtökohdista, ja ulkoasiainhallinto tekee sitten ulkopoliittikan lähtökohdista tämän arvion. Sen jälkeen puolustuselonteosta erillinen parlamentaarinen keskustelu käydään täällä talossa sitten kevään aikana, jotta puolustuselonteko ei viivästy.

Sotaväsymystä Ukrainan osalta en tunnista, mutta tilannearvion pitää olla kirkas. Ukraina tarvitsee juuri tässä hetkessä lisää eurooppalaisia panostuksia, jotta he eivät joudu sellaisiin rauhanneuvotteluihin, joihin he eivät halua. Eli se tuen määrä ratkaisee, minkälaisiksi rauhan ehdot muodostuvat. Tämä on myös Suomelle tärkeää sen takia, kun muistetaan, mitä Putin julkilausutusti tavoitteli joulukuussa 21.

Lopuksi korostan vielä sitä, että — puolustuksen osalta Nato—USA-yhteistyö, kansallisen puolustuksen vahvistaminen — olen erittäin tyytyväinen tästä yksimielisyydestä ja vahvasta tuesta valitulle puolustuspolitiikan linjalle, jota koko eduskunta tukee. Tämä lähettää vahvan viestin myös Suomesta ulospäin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pauli Kiuru.

15.14 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Lindén otti esiin tämän bruttokansantuoteosuuden ja sen, miten siihen pitäisi suhtautua, ja olen sen ajatuksen kanssa varmaan kanssanne samaa mieltä — varmaan itse asiassa kaikkien kanssa täällä salissa, uskoisin niin. Bkt-osuus on keino, ei tavoite itsessään. Se on keino saada riittävät taloudelliset resurssit siihen, että pystymme ylläpitämään sellaista puolustusta, jota tilanne vaatii. Yleinen asevelvollisuus on erittäin kustannustehokas tapa järjestää tämä asia, jos verrataan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

sitä palkka-armeijatapaan hoitaa näitä asioita. Hyvä puoli yleisessä asevelvollisuudessa on myös se, että se sitoo palveluksessa olevat henkilöt, nuoret miehet ja naiset, yhteen. Se on tärkeää yhtenäisyyden kannalta. Hallitusohjelmassa on muuten kirjaus, että kutsunnat laajennetaan koskemaan koko ikäluokkaa, ja minusta se on oikein hyvä tavoite. Sitä kautta saadaan tietoa laajemmin myös naisille, jotka voivat olla sitten kiinnostuneita astumaan palvelukseen. [Aki Lindén: Samaa mieltä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kari, olkaa hyvä.

15.16 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Ministeri ehti jo lähteä tästä salista, mutta hän oli onneksi paikalla silloin, kun tämän oman ehdotuksen selonteon käsittelyjärjestyksen tulevaisuudesta tein. Toivottavasti viesti menee sitä kautta eteenpäin, koska meidän pitää kääntää lehti menneistä tähän päivään myös Nato-politiikan ja puolustuspolitiikan perusrakenteiden osalta.

Halusin tähän edustaja Lindénin hyvään puheenvuoroon käyttää puheenvuoron, koska juuri niin, puolustusbudjeteilla, bkt-osuuksilla haetaan nimenomaan puolustukselle suorituskyyä, ei jotain tiettyä lukua. Nato-tasolla se tarkoittaa sitä, että Naton kahden prosentin tavoite on lattiataso Nato-maille ja valtaosa Nato-maista sen on jo toteuttanut ja noin yhdeksän Nato-maata vielä tämän tavoitteen osalta on alle yhdessä sovitun tason. Ja on tärkeää muistaa se, niin kuin ministeri tuossa esiin toi, että ne tulevat paineet bkt-mittarillakin ovat huomattavasti korkeammalla kuin tällä hetkellä. Yhden prosentin korotus puolustusbudjetissa tarkoittaa jo useita miljardeja euroja.

Mutta Suomen osalta me ollaan kuitenkin kohtuullisen hyvässä tilanteessa varsinkin suhteessa muihin eurooppalaisiin Nato-maihin, ainakin valtaosaan. Meille ei ole syntynyt sellaista puolustuksen korjausvelkaa, kuten monissa muissa maissa on, pitkälti sen takia, että olemme pitäneet fokuksen koko ajan tässä maanpuolustuksen perusasioiden toteuttamisessa, yleisessä asevelvollisuudessa, koulutetussa ja osaavassa reservissä ja ennen kaikkea tässä vahvassa maanpuolustustahdossa, joka näkyy niin, että joka eduskunta eri hallituksien toimesta pitää hyvää huolta Suomen maanpuolustuksen resursseista ja vapaaehtoisesta maanpuolustuksen resursseista. Sen takia näitäkin asioita on hyvä käsitellä aika ajoin selontekomenettelyllä, joka alleviivaa vielä Suomen yhteistä kantaa riippumatta hallitus—oppositio-rajoista.

Toivon, että tähän selontekotyöhön sisältyy myös ajatus — niin Naton rauhanajan tehtäviin kuin tulevaan puolustuselontekoon — että meidän ei tarvitsisi käydä vaalien alla huutokauppaa, ei sen enempää prosenteista kuin jalkaväkimiinoista, vaan nämä asiat pysytään hyvän selvittelytyön ja selvitystyön kautta valmistelemaan ja hakemaan parlamentin ehdoton enemmistö meille tärkeiden puolustuksen, voiko sanoa, vakuutusten osalta, että voimme olla varmoja siitä, että suomalaiset eivät pelkästään halua puolustaa maata vaan myös siihen kykenevät. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

15.19 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tämän aihealueen osalta on aina hieno nähdä, että meillä vallitsee tässä salissa vahva yksituumaisuus. Sehän näkyy tässä valiokunnan mietinnössä liittyen nyt sitten näihin rauhanajan tehtäviin ja niihin liittyviin kysymyksiin mutta sitten myös näihin asioihin, jotka täällä ovat nousseet useimmissa puheenvuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

roissa esille, mitä tulee sitten esimerkiksi tulevaan suorituskykyyn, sen rahoittamiseen, siihen tarpeeseen, että Suomessa jatkossakin on panostettava puolustukseen, tai esimerkiksi niihin puheenvuoroihin, jotka liittyivät sitten itse asiassa näiden asioiden käsittelemiseen tulevaisuudessa myös täällä eduskunnan päässä.

Ajattelin omassa puheenvuorossani vielä muutamia asioita tässä kommentoida.

Ensimmäinen liittyy itse asiassa edustaja Karin jo keskustelun alussa esille nostamaan ideaan, että nyt kun me kuitenkin olemme Natossa, Nato on osa meidän puolustuspolitiikkaa, niin olisi varmaan syytä, että jatkossa tämä näkyisi sitten näiden asioiden käsittelyssä myös täällä eduskunnassa. Siltä osin on helppo päätyä samaan johtopäätökseen, että jatkossa näiden asioiden osalta vastuullisena valiokuntana tässä talossa myös olisi puolustusvaliokunta. Ja kun tuossa kuuntelin muidenkin tästä aiheesta käytettyjä puheenvuoroja, niin tämä esitys aika lailla sai kyllä tässä keskustelussa tukea, ja tätä on varmasti hyvä eteenpäin viedä.

No, toinen asiakokonaisuus, josta varmasti kaikki olemme samaa mieltä, liittyy sitten näihin prosenttiosuustavoitteisiin, siihen, että keskeistä tietenkin on se suorituskyky, jota me tarvitsemme, ei niinkään se, mikä sen osuus sitten bruttokansantuotteesta kulloinkin on. Niin kuin edustaja Lindén hyvin täällä viittasi, jos me laskisimme nyt jonkun teoreettisen hinnan vaikkapa meidän yleiselle asepalvelukselle, kuinka paljon se tietyllä tapaa kustantaisi suhteessa bkt:hen, tai me laskisimme esimerkiksi sotilashenkilöstön eläkkeet eri tavalla, mukaan meidän puolustusbudjettiin, niin sehän ei vielä meidän suorituskykyämme nykytasosta muuta mihinkään. Sen takia on tärkeää todella keskustella enemmänkin siitä, mitkä ovat ne kyvykkyydet, joita me tarvitsemme, ja kyetä hoitamaan sitten kansantaloutta siten, että meillä on mahdollisuus sitten nämä kyvykkyydet myös hankkia. Ja se kyllä ainakin itseäni ilahdutti, kun äsken kuuntelin ministeriä, että ministerikin oli aika lailla tällä linjalla.

Senpä takia päädyn siihen samaan johtopäätökseen, minkä edustaja Kari tuossa vielä nosti esille, että meidän on varmaan täällä turha alkaa mitään huutokauppaa käymään siitä, moniako prosentteja tai minkälaista suorituskykyä lyödään tiskiinkin, vaan yhteisenä tavoitteena pitää olla se, että Suomella on käytettävissä kaikki ne kyvykkyydet ja tarvittavat resurssit, joilla me turvaamme myös Suomen puolustuksen ja turvallisuuden myös tulevaisuudessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

15.22 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Niin, tässä selonteossa todetaan, että Ilmavoimien osalta osallistutaan ilmavalvonnan päivystystoimintaan Islannissa ensi keväänä, maaliskuussa 25, ja kesto on kolme viikkoa. Täällä tehdään siis alueellista ilmakuvan valvontaa ja sitten valvontalentoja ja mahdollisesti tunnistuslentoja — mitä nyt sattuu tälle ajanjaksolle tapahtumaan tehtäviä. Suomi osallistuu kahdella F-18-koneella, ja koko osaston henkilöstön koko on 50 henkeä. Tämä kustannus on aika matala, kaikkienensa kustannukset ovat noin yksi miljoonaa. Ja tässä mietinnössä edelleen todetaan, että uhkataso on tavanomainen eli suht matala — en ihan täsmälleen muista, millä sanamuodoilla tätä uhkatasoa tässä kuvattiin, mutta matala se on.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2024 vp

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi valtioneuvoston selonteon VNS 6/2024 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.